

ระบบเชิงพื้นที่และรายละเอียดโครงการศูนย์ประชุมเพื่อรองรับอุตสาหกรรมไมซ์ (MICE) ในระดับกลุ่มเมืองจุดหมายปลายทางระดับสองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

Spatial Organization and Architectural Program of Convention Center for MICE industry in 2nd Tier Destination City in Southeast Asian Region

ศิวาพร กลิ่นมลายี่^{1*} และ พีรธร แก้วลาย²

Siwaporn Klinmalai^{1*} and Peeradorn Kaewlai²

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จังหวัดปทุมธานี 12121

Faculty of Architecture and Planning, Thammasat University, Pathumthani 12121, Thailand

* Corresponding author e-mail: ksiwaporn@yahoo.com^{1*}, pk172@hotmail.com²

Received 1/9/2019 Revised 28/7/2020 Accepted 30/7/2020

บทคัดย่อ

นักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์เป็นกลุ่มที่เดินทางมาเพื่อการประชุมและชมนิทรรศการ จากข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (สสปน.) ในปัจจุบันหลายประเทศมีการผลักดันกลุ่มเมืองจุดหมายปลายทางระดับสอง (Second Tier MICE Destination) โดยมีการสร้างศูนย์ประชุมและสาธารณูปโภคสำหรับการรองรับการจัดงานประชุมทางธุรกิจหรือประชุมองค์กรในเมืองกลุ่มดังกล่าว มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการสร้างสถานที่รองรับการจัดงานประชุมในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย เป็นต้น งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบเชิงพื้นที่และรายละเอียดของโครงการศูนย์ประชุมในระดับกลุ่มเมืองจุดหมายปลายทางระดับสอง โดยวิเคราะห์จากกรณีศึกษาที่โดดเด่นในกลุ่มภูมิภาคอาเซียนจำนวน 4 แห่ง ในปัจจุบันองค์ประกอบกายภาพและพื้นที่ภายในของศูนย์ประชุมและสถิตการจัดประชุมเพื่อสรุปลักษณะการจัดวางผังอาคาร การเข้าถึง รูปแบบการแบ่งพื้นที่ใช้สอย และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณลักษณะเชิงกายภาพของศูนย์ประชุมในประเทศไทยเพื่อให้สามารถแข่งขันกับศูนย์ประชุมในระดับภูมิภาคต่อไปได้

คำสำคัญ

ศูนย์ประชุม

อุตสาหกรรมไมซ์

ระบบเชิงพื้นที่

การวางผังพื้นที่

การจัดทำรายละเอียดโครงการ

กลุ่มเมืองจุดหมายปลายทางระดับสอง

เมืองไมซ์

Abstract

MICE Travelers is a type of large group's visitors, usually planned well in advance for business and MICE event. Nowadays, the 2nd tier MICE destinations are building new convention center and infrastructure to support corporate and association meetings such as Malaysia, Singapore, and Indonesia. This research aims to study the spatial organization and architectural program of the convention center in the 2nd tier MICE destinations. By analyzing 4 outstanding cases in the ASEAN region in physical characteristics and, space planning of the convention center and number of meetings per city in order to identified the venue layout, hierarchy of accessibility, function, and amenities and used it as supporting data to develop a competitive MICE venue in Thailand that compatible with other city conventions in the region.

Keywords

MICE Venue

MICE Industry

Convention Center

Spatial Organization

Space Planning

Architectural Programming

Second Tier MICE Destination

MICE City

1. บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวทั่วโลก (world destination) ที่รู้จักกันดีในฐานะแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่พักผ่อนยอดนิยมที่มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม อาหาร และความหลากหลายทางธรรมชาติ ทำให้มักถูกจัดอยู่ในเมืองยอดนิยมของโลกอันดับต้นๆ ที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกต้องการมาเยือน ด้วยปริมาณนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนประเทศไทย และรายได้จากการท่องเที่ยวสูง โดยที่การท่องเที่ยวของนักเดินทางไมซ์ (MICE) เป็นหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวเดินทางมาเพื่อการประชุม และชมนิทรรศการ จากสถิติการจัดงานประชุมนานาชาติ (ICCA, 2018) ประเทศไทยถือว่าเป็นจุดหมายปลายทางชั้นนำของอาเซียนด้วยการจัดประชุมสมาคม 163 งานในปี พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นอันดับที่ 1 ของภูมิภาคและเป็นอันดับที่ 25 ของโลกจากการจัดอันดับโดย International Congress and Convention Association (ICCA) ตามมาด้วยสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย อีกทั้งในปัจจุบันมีแนวโน้มที่ได้รับความนิยมมากขึ้น โดยเฉพาะเมืองที่อยู่ในกลุ่มเมืองจุดหมายปลายทางที่เป็นเมืองจุดหมายปลายทางระดับสอง (Second Tier MICE Destination) ซึ่งในปัจจุบันหลายประเทศมีการผลักดันกลุ่มเมืองระดับนี้ให้มีการจัดงานไมซ์มากขึ้น โดยมีการพัฒนาเมืองเพื่อรองรับการจัดประชุมแบบครบวงจร เป็นบูรณาการกันระหว่าง โรงแรม รีสอร์ท และสถานที่จัดการประชุมรวมไปถึงการสร้างสาธารณูปโภคสำหรับการรองรับการจัดงานประชุมทางธุรกิจหรือประชุมองค์กรในเมืองกลุ่มนั้น ๆ และจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการประชุมของเมืองตนเองขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกการจัดประชุมต่างๆ เช่น มาเลเซีย เกาหลี ญี่ปุ่น และอินโดนีเซีย เป็นต้น ดังนั้น นอกเหนือจากการพัฒนาโครงสร้างของเมืองให้มีศักยภาพในการรองรับอุตสาหกรรมไมซ์แล้ว การพัฒนาสถานที่ศูนย์ประชุมให้มีศักยภาพจึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ควรศึกษารูปแบบเชิงกายภาพของสถานที่ศูนย์ประชุมเพื่อรองรับอุตสาหกรรมไมซ์ในประเทศไทยเพื่อให้ส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันของการจัดงานในระดับภูมิภาคต่อไปจึงเป็นวัตถุประสงค์ของบทความนี้

2. การทบทวนวรรณกรรม

2.1 ความหมายของอุตสาหกรรมไมซ์

ธุรกิจไมซ์ (MICE) เป็นธุรกิจธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดการประชุมขององค์กร การท่องเที่ยวเชิงรางวัล การจัดประชุมนานาชาติ และการจัดงานแสดงสินค้า (Senkhane, 2018) ซึ่งจะมีการจัดการที่ดีและสมบูรณ์แบบอย่างมืออาชีพ ทั้งทางด้านการบริการ ด้านสถานที่ ด้านการจัดการประชุม ด้านอาหารและเครื่องดื่ม ด้านอุปกรณ์เครื่องมืออำนวยความสะดวก ด้านการรับส่งสินค้าที่จัดแสดง ด้านพิธีการศุลกากร เป็นต้น โดยธุรกิจไมซ์ (MICE) ประกอบไปด้วยธุรกิจหลักอยู่ 4 กลุ่มตามตัวอักษร คือ

M = Meeting หมายถึง ธุรกิจการจัดประชุมขององค์กร ซึ่งเป็นการจัดประชุมของกลุ่มบุคคลในองค์กรเดียวกันหรือสมาคมเดียวกัน อาจจะจัดประชุมระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาค ระดับนานาชาติ หรือระดับภายในประเทศก็ได้

I = Incentives หมายถึง การจูงใจเพื่อเป็นรางวัลแก่พนักงานหรือบุคคลที่สามารถดำเนินงานตามเป้าหมายที่บริษัทวางใจ โดยบริษัทผู้ให้รางวัลจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวทั้งหมด

C = Conventions หมายถึง การประชุมนานาชาติของกลุ่มบุคคลต่างองค์กรในสายอาชีพหรือใกล้เคียงกัน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดของสมาคมระดับนานาชาติ

E = Exhibitions หมายถึง การจัดงานแสดงสินค้าหรือบริการเพื่อขายให้แก่อุตสาหกรรม ร้านค้า และผู้ซื้อ อาจจัดในระดับนานาชาติ หรือระดับภูมิภาคหรือระดับชาติก็ได้

2.2 ความสำคัญของอุตสาหกรรมไมซ์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

อุตสาหกรรมไมซ์เป็นธุรกิจภาคบริการที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระดับประเทศช่วยต่อยอดและสร้างเครือข่ายการค้าการลงทุนของนักธุรกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน ข้อมูลองค์ความรู้ นวัตกรรมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จากการศึกษารายละเอียดผลกระทบเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมไมซ์ ในประเทศไทยพบว่า มูลค่าการใช้จ่ายทั้งหมดในระบบเศรษฐกิจจากการดำเนินงานกิจกรรมของอุตสาหกรรมไมซ์

คิดเป็นจำนวน 2.2 แสนล้านบาท อุตสาหกรรมไมซ์ยังส่งผลต่อการจ้างงานในระบบเศรษฐกิจประมาณ 164,427 อัตรา จากการเติบโตอย่างสำคัญดังกล่าวทำให้รัฐบาลได้กำหนดให้อุตสาหกรรมไมซ์เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมภาคบริการที่สำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) หนึ่งในกลยุทธ์ของการขับเคลื่อนไมซ์ตามแผนแม่บท คือ การดำเนินงานส่งเสริมตลาดไมซ์ โดยให้เป็นไปตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ที่มุ่งส่งเสริมความรู้สร้างนวัตกรรมและมูลค่า เพื่อให้ประเทศไทยก้าวสู่เป้าหมายแห่งการประเทศที่มีรายได้สูง ซึ่งอุตสาหกรรมไมซ์ถือเป็น 1 ในฐานเศรษฐกิจใหม่ของโมเดลไทยแลนด์ 4.0 เนื่องจากการเป็นการแลกเปลี่ยน องค์ความรู้ในสาขาวิชาชีพที่ผู้ร่วมงานไมซ์สามารถใช้เป็นฐานพัฒนาขีดความสามารถมารับต่อยอดนำไปพัฒนา TCEB (2018). อุตสาหกรรมไมซ์ไทยจึงมีบทบาทสำคัญในการนำรายได้เข้าประเทศควบคู่กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากการจัดประชุมสัมมนาและการแสดงสินค้า ทำให้อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไมซ์ได้เติบโตไปด้วย

2.3 อัตราการเติบโตของอุตสาหกรรมไมซ์ในประเทศไทยและระดับภูมิภาค

จากข้อมูลสถิติไมซ์ภายในประเทศไทย (TCEB, 2018) จากจำนวนผู้เข้าร่วมงานไมซ์ภายในประเทศไทย เมื่อพิจารณาในช่วงระยะเวลา 2 ปี ในช่วงปี พ.ศ.2557-2560 พบว่า อัตราการเติบโตของจำนวนผู้เข้าร่วมงานไมซ์ภายในประเทศ มีอัตราการเติบโตลดลงร้อยละ -8.66 ต่อปี (ตารางที่ 1) แต่ในขณะเดียวกันกลับมีอัตราการเติบโตของรายได้จากอุตสาหกรรมไมซ์ (MICE) ภายในประเทศไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.63 ต่อปี (ตารางที่ 2)

สำหรับการจัดกิจกรรมไมซ์ภายในประเทศไทย มีอัตราการเติบโตลดลงร้อยละ -6.61 ต่อปี (ตารางที่ 3) เนื่องจากกิจกรรมในส่วนงานท่องเที่ยวเชิงรางวัล (incentive) การประชุมองค์กรหรือนานาชาติ (convention) และงานจัดแสดงสินค้า (exhibition) ลดลงแต่ในส่วนงานการจัดประชุม (meeting) กลับมีอัตราการเติบโตที่เพิ่มขึ้นมากที่สุด โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.74 ต่อปี

ตารางที่ 1 อัตราการเติบโตจำนวนผู้เข้าร่วมงานไมซ์ภายในประเทศไทย พ.ศ.2557-2561 (Growth rate of MICE's travelers in Thailand during 2014 - 2018)

Sector	จำนวน (คน)					เฉลี่ยอัตราการเติบโต 2557 - 2561
	2557	2558	2559	2560	2561	
M	748,290	341,379	571,659	2,776,453	768,008	34.68%
I	711,767	403,361	181,548	153,492	111,189	-34.92%
C - Association	0	0	0	869,940	925,513	-
C - Government	0	0	0	2,546,519	1,218,980	-
C	1,479,967	1,300,795	3,713,680	3,416,459	2,144,493	18.13%
E	11,568,151	21,683,953	24,387,174	28,970,101	12,896,848	-15.90%
Total D - MICE	14,508,175	23,702,488	28,854,061	38,732,964	18,065,031	-8.66%

ที่มา : TCEB (2018)

ตารางที่ 2 อัตราการเติบโตรายได้จากอุตสาหกรรมไมซ์ (MICE) ภายในประเทศไทย พ.ศ.2557-2561 (Growth rate of MICE revenue in Thailand during 2014 - 2018)

Sector	จำนวน (คน)					เฉลี่ยอัตราการเติบโต 2557 - 2561
	2557	2558	2559	2560	2561	
M	1,963	431	720	4,229	980	31.50%
I	2,516	2,770	641	438	276	-53.64%
C - Association	0	0	0	1,561	1,670	-
C - Government	0	0	0	2,968	1,324	-
C	4,867	2,545	5,321	4,529	2,994	5.57%
E	22,148	40,655	66,640	81,814	52,233	8.71%
Total D - MICE	31,494	46,401	73,322	95,539	59,477	8.63%

ที่มา : TCEB (2018)

ตารางที่ 3 อัตราการเติบโตการจัดกิจกรรมภายในประเทศ พ.ศ.2557 – 2561 (Growth rate of MICE's activities in Thailand during 2014 – 2018)

Sector	จำนวน (คน)					เฉลี่ยอัตราการเติบโต 2557 - 2561
	2557	2558	2559	2560	2561	
M	4,943	3,572	5,598	28,036	5,119	12.74%
I	5,309	6,397	4,099	960	2,442	-27.46%
C – Association	0	0	0	10,116	6,170	-
C - Government	0	0	0	23,011	8,123	-
C	10,475	16,861	30,524	33,127	14,293	-5.36%
E	324	117	170	128	97	-6.06%
Total D - MICE	21,051	26,947	40,391	62,251	21,951	-6.61%

ที่มา : TCEB (2018)

ตารางที่ 4 ตารางเปรียบเทียบอัตราเฉลี่ยการเติบโตจำนวนผู้เข้าร่วมงานไมซ์ รายได้จากอุตสาหกรรมไมซ์ และการจัดกิจกรรมไมซ์ภายในประเทศ พ.ศ. 2557-2561 (Comparison of average growth rate of MICE's travelers, MICE industry's revenue, and MICE activities in Thailand during 2014-2018)

Sector	จำนวนผู้เข้าร่วมงาน	รายได้	การจัดกิจกรรม
M	34.68%	31.50%	12.74%
I	-34.92%	-53.64%	-27.46%
C	18.13%	5.57%	-5.36%
E	-15.90%	8.71%	-6.06%
Total	-8.66%	8.63%	-6.61%

เมื่อพิจารณาข้อมูลจากตารางที่ 1-3 สามารถวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมไมซ์ได้ในตารางที่ 4 โดยการพิจารณาอัตราเฉลี่ยการเติบโตของจำนวนผู้เข้าร่วมงานไมซ์ รายได้จากอุตสาหกรรมไมซ์และกิจการไมซ์ภายในประเทศได้ว่า ส่วนของการประชุม (meeting) นั้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนผู้เข้าร่วมงานที่เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับรายได้และกิจกรรมที่มากขึ้น ในขณะที่ส่วนของการท่องเที่ยวเชิงรางวัล (incentives) มีแนวโน้มลดลงและทำให้รายได้จากส่วนนี้ลดลงอย่างมาก สำหรับส่วนของการประชุมนานาชาติ (conventions) มีการจัดกิจกรรมที่ลดลงแต่กลับไม่กระทบกับอัตราผู้เข้าร่วมงานและรายได้ สะท้อนให้เห็นถึงขนาดของงานหรือกิจกรรมที่มีขนาดใหญ่ขึ้นเพราะจำนวนกิจกรรมน้อยลงแต่จำนวนผู้ร่วมงานกลับมากขึ้น สำหรับส่วนของการแสดงสินค้า (exhibitions) นั้นมีอัตราการจัดกิจกรรมที่ลดลงส่งผลให้จำนวนผู้เข้าร่วมงานลดลง แต่รายได้กลับมากขึ้นแสดงให้เห็นว่าลักษณะกิจกรรมด้านการแสดงสินค้าเป็นกลุ่มที่ก่อให้เกิดรายได้มาก โดยไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้เข้าร่วมงานแต่สามารถสร้างมูลค่าให้กับอุตสาหกรรมได้

สำหรับการประชุมสมาคมระหว่างประเทศในภูมิภาคนั้น ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางชั้นนำของอาเซียนด้วยการจัดประชุมสมาคม 163 แห่งในปี 2560 ซึ่งเป็นอันดับที่ 25 ของโลกในการจัดอันดับ ICCA ตามมาด้วยสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของ MICE ที่มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ ในขณะที่ฟิลิปปินส์และเวียดนาม ยังไม่ได้มีการจัดตั้งขึ้นอย่างเต็มที่โดยประเทศไทยมีการจัดการประชุมนานาชาติที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง ระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 มีจำนวนการจัดงานรวมถึง 1,349 ครั้ง และในปี พ.ศ. 2560 มีการจัดงานสูงถึง 163 ครั้ง ซึ่งมากที่สุดในภูมิภาค อันดับสองคือ ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีการจัดงานจำนวน 160 ครั้ง ในปีเดียวกัน และอันดับสาม คือ ประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีการจัดงานจำนวน 112 ครั้ง ในขณะที่ประเทศอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ ตามมาเป็นอันดับสี่ และห้า โดยมีจำนวนการจัดงาน 89 ครั้ง และ 56 ครั้ง ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดปรากฏดังในตารางที่ 5

โดยกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร และสิงคโปร์ ซึ่งเป็นเมืองหลวงและ/หรือ ศูนย์กลางทางธุรกิจและการเงินที่สำคัญในภูมิภาค เป็นเมืองที่สำคัญที่สุดสำหรับการจัดงานไมซ์ในบรรดากลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) โดยกรุงเทพมหานคร (ตารางที่ 6) มีการจัดงานรวม 874 ครั้ง ระหว่างปี พ.ศ. 2551-2560 อันดับสองคือ กรุงเทพมหานคร มีการจัดงานรวม 745 ครั้ง และอันดับสาม คือ บาห์ลี มีการจัดงานรวม 415 ครั้ง ระหว่างช่วงเดียวกัน ในขณะที่เมืองจุดหมายปลายทางระดับสอง (Second Tier MICE Destinations) ที่ประสบความสำเร็จในภูมิภาค ประกอบด้วย เกาะบาห์ลี 415 ครั้ง จังหวัดเชียงใหม่ 115 ครั้ง เมืองยอร์กยาคาร์ตา 86 ครั้ง เกาะปีนัง 105 ครั้ง จังหวัดภูเก็ต 110 ครั้ง เมืองกัวลาลัมเปอร์ 101 ครั้ง และเมืองพัทยา 82 ครั้ง

ตารางที่ 5 จำนวนการจัดการประชุมนานาชาติ จำแนกตามประเทศ/อาณาเขต (Number of International convention classified by types/regions)

ลำดับ	ประเทศ	จำนวนการประชุม (ประเทศ/อาณาเขต)											Growth Rate (%)
		2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	รวม	
1	ไทย	103	104	87	104	158	151	133	165	181	163	1,349	6.35
2	สิงคโปร์	101	86	148	153	150	173	143	160	159	160	1,433	6.85
3	มาเลเซีย	95	112	124	126	128	119	151	132	122	112	1,221	2.33
4	อินโดนีเซีย	56	47	84	76	94	123	90	97	102	89	858	8.10
5	ฟิลิปปินส์	45	42	49	39	54	57	56	64	69	56	531	3.51

ที่มา : ICCA (2018)

ตารางที่ 6 จำนวนการจัดประชุมจำแนกตามเมืองในภูมิภาคอาเซียน (Number of International convention classified by cities in ASEAN)

ลำดับ	เมือง	ประเทศ	จำนวนการประชุม (เมือง)										
			2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	รวม
1	สิงคโปร์	สิงคโปร์	101	86	148	153	150	173	143	160	159	160	1,433
2	กรุงเทพฯ	ไทย	70	71	49	59	99	99	82	112	123	110	874
3	กัวลาลัมเปอร์	มาเลเซีย	65	75	79	74	84	70	85	78	70	65	745
4	บาห์ลี	อินโดนีเซีย	30	24	44	33	56	54	45	44	45	40	415
5	เชียงใหม่	ไทย	9	18	5	19	20	12	14	16	21	21	155
6	ยอร์กยาคาร์ดา	อินโดนีเซีย	4	3	6	8	1	12	13	10	14	15	86
7	เกาะปินัง	มาเลเซีย	3	13	9	11	6	4	14	17	13	15	105
8	จาการ์ต้า	อินโดนีเซีย	12	11	17	16	18	27	21	24	16	13	175
9	ภูเก็ต	ไทย	6	5	18	12	13	14	13	7	14	8	110
10	กูชิง	มาเลเซีย	4	2	11	4	12	19	23	10	9	7	101
11	พัทยา	ไทย	5	4	7	11	11	12	8	12	6	6	82

ที่มา : ICCA (2018)

2.4 องค์ประกอบเชิงกายภาพของพื้นที่ภายในศูนย์ประชุม

การออกแบบพื้นที่ภายในศูนย์ประชุมถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ พื้นที่หน้าบ้าน (Front of House) และพื้นที่หลังบ้าน (Back of House) ซึ่งคิดเป็นอัตราส่วน 60 : 40 ซึ่งเป็นข้อมูลจากแนวทางการออกแบบพื้นที่ใช้งานในศูนย์ประชุมในระดับสากล (Gaining Edge, 2018) โดยในแต่ละส่วนนั้นมีรายละเอียดดังนี้

1. พื้นที่หน้าบ้าน (Front of House) เป็นพื้นที่การจัดประชุมทั้งหมด ประกอบด้วย

- พื้นที่จัดแสดงสินค้าหรือจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ (grand hall) คิดจากความต้องการประชุมที่ต้องการ โดยมีขนาดพื้นที่การใช้งาน 1 เมตรต่อ 1 คน
- พื้นที่โถงใหญ่ (grand foyer) เป็นพื้นที่โถงต้อนรับอยู่หน้าห้องประชุมหรือห้องจัดเลี้ยง โดยคิดเป็น 45% ของพื้นที่จัดประชุม จัดแสดงสินค้าหรือจัดเลี้ยง
- พื้นที่ห้องประชุมย่อย (meeting room) คิดจากความจุคน โดยคิดเป็น 90% ของพื้นที่จัดแสดงสินค้าหรือจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ โดยมีขนาดพื้นที่การใช้งาน 0.8 เมตรต่อ 1 คน

- พื้นที่ห้องโถงของห้องประชุมย่อย (sub foyer) โดยคิดเป็น 45% ของพื้นที่ห้องประชุมย่อย
 - พื้นที่ห้องรับแขก วี.ไอ.พี (V.I.P. lounge) โดยคิดเป็น 3% ของพื้นที่จัดแสดงสินค้าหรือจัดเลี้ยงขนาดใหญ่
 - พื้นที่ร้านอาหาร / คาเฟ่ โดยคิดเป็น 10% ของพื้นที่จัดแสดงสินค้าหรือจัดเลี้ยงขนาดใหญ่
2. พื้นที่หลังบ้าน (Back of House) เป็นพื้นที่ส่วนบริการทั้งหมด ประกอบด้วย
- พื้นที่ส่วนเก็บของและสินค้า (storage) โดยคิดเป็น 20% ของพื้นที่หน้าบ้าน
 - พื้นที่อื่นๆ เป็นพื้นที่ส่วนบริการที่เหลือทั้งหมด ซึ่งแตกต่างกันไปแล้วแต่การใช้งานหลักของแต่ละศูนย์ประชุม ประกอบด้วยพื้นที่ห้องศูนย์ธุรกิจ พื้นที่สำนักงาน พื้นที่ห้องละหมาด พื้นที่ทางสัญจร พื้นที่ครัวและการจัดเตรียมอาหาร พื้นที่โหลดสินค้า พื้นที่ห้องงานระบบและส่วนบริการ พื้นที่ห้องน้ำและเปลี่ยนเสื้อผ้า พื้นที่ห้องล็อกเกอร์ และพื้นที่ห้องปฐมพยาบาล เป็นต้น

3. วิธีการศึกษา

3.1 กระบวนการศึกษา

รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาตลาดของการจัดประชุมระดับนานาชาติซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากลจากหน่วยงาน International Congress and Convention Association (ICCA) ทำให้ทราบถึงตำแหน่งทางการตลาดของประเทศไทย และคัดเลือกเมืองกรณีศึกษาที่เทียบเคียงในระดับภูมิภาคอาเซียนจากเกณฑ์การคัดเลือกกรณีศึกษาเมื่อได้เมืองกรณีศึกษาแล้วจึงเลือกศูนย์ประชุมในเมืองนั้นที่รองรับการจัดประชุมนานาชาติเป็นตัวแทนในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงกายภาพของศูนย์ประชุมโครงการต่อไป

3.2 เกณฑ์การคัดเลือกเมืองกรณีศึกษา

จากข้อมูล (Gaining Edge, 2018) พบว่าเมืองจุดหมายปลายทางในอุตสาหกรรมไมซ์สามารถแบ่งระดับของเมืองออกเป็น 3 กลุ่มระดับ ได้แก่

1. กลุ่มเมืองจุดหมายปลายทางภายในประเทศ (Domestic MICE): เป็นเมืองจุดหมายปลายทางในประเทศซึ่งแข่งขันโดยตรงในตลาดอุตสาหกรรมไมซ์ในประเทศ
2. กลุ่มเมืองจุดหมายปลายทางที่เป็นเมืองจุดหมายปลายทางระดับสอง (Regional Competitors Identified): ซึ่งแข่งขันโดยตรงในตลาดอุตสาหกรรมไมซ์ระหว่างประเทศ และตลาดการจัดประชุมนานาชาติ (convention)

3. กลุ่มเมืองจุดหมายปลายทางที่เป็นเมืองจุดหมายปลายทางระดับหนึ่ง (International MICE Competitors): ซึ่งแข่งขันทางอ้อมในตลาดอุตสาหกรรมไมซ์ระหว่างประเทศ และตลาดการจัดประชุมนานาชาติ

จากข้อมูลด้านแนวโน้มของการจัดประชุมไมซ์ในระดับอาเซียนข้างต้น (ตารางที่ 4) พบว่าเมืองจุดหมายปลายทางระดับสอง (regional) มีแนวโน้มในการจัดงานมากขึ้น และพบว่าจำนวนการจัดงานประชุมตลอด 10 ปีที่ผ่านมาประเทศสิงคโปร์และอินโดนีเซียมีอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนการจัดงานคิดเป็น 6.85% และ 8.10% ตามลำดับ ซึ่งมากกว่าประเทศไทย และในขณะเดียวกันประเทศมาเลเซียแม้ว่าอัตราการเพิ่มขึ้นค่อนข้างคงที่แต่จำนวนงานประชุมโดยรวมกลับถือว่ามีความถี่ใกล้เคียงกัน จึงกล่าวได้ว่าประเทศมาเลเซียมีศักยภาพในการรักษาระดับปริมาณงานได้ค่อนข้างเสถียร ในขณะที่ฟิลิปปินส์นั้นมีจำนวนรวมของงานจัดประชุมที่ค่อนข้างห่างจากประเทศอันดับต้น ๆ ในการศึกษาผู้วิจัยจึงเลือกกรณีศึกษาในกลุ่มนี้เป็นเมืองกรณีศึกษาในงานวิจัยนี้ ได้แก่ เมืองในประเทศสิงคโปร์ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

3.3 ศูนย์ประชุมสำหรับกรณีศึกษาตัวอย่างในระดับภูมิภาค

สำหรับกลุ่มเมืองที่น่าสนใจและสามารถนำไปต่อยอดงานวิจัยได้ อีกทั้งยังมีแนวโน้มในการพัฒนาในอนาคตที่มากขึ้น เป็นกลุ่มเมืองจุดหมายปลายทางที่เป็นเมืองจุดหมายปลายทางระดับสอง (regional competitors identified) ซึ่งทำเลที่ตั้งและบริบทแวดล้อมโครงการ และมีลักษณะเป็นจุดหมายปลายทาง (destination) ที่ใกล้เคียงกัน อีกทั้งจากข้อมูลตารางที่ 5 แสดงจำนวนการจัดประชุมจำแนกตามเมืองในภูมิภาคอาเซียนแล้ว กลุ่มเมืองเหล่านี้เป็นคู่แข่งและกรณีศึกษาที่ดีในการพัฒนาศูนย์ประชุมระดับภูมิภาค ทั้งนี้ได้ทำการเลือกศูนย์ประชุมระดับ City Convention มาทั้งหมด 4 โครงการจาก 3 เมือง ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 7 และ รูปที่ 1)

- 1) โครงการศูนย์ประชุม Setia SPICE Convention Centre (SPICE), (เมืองปีนัง ประเทศมาเลเซีย)
- 2) โครงการศูนย์ประชุม Resorts World Convention Centre, (เกาะเซนต์โดมัส ประเทศสิงคโปร์)
- 3) โครงการศูนย์ประชุม Bali International Convention Centre (BICC), (บาหลี ประเทศอินโดนีเซีย)
- 4) โครงการศูนย์ประชุม Bali Nusa Dua Convention Centre (BNDCC), (บาหลี ประเทศอินโดนีเซีย)

ตารางที่ 7 ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์ประชุมและองค์ประกอบเชิงกายภาพของพื้นที่โดยรอบ (Data of convention center and physical characteristics of surrounding area) (TURAC, 2018)

ศูนย์ประชุม	Setia SPICE Convention Centre	Resort World Sentosa Convention Centre	Bali International Convention Centre (BICC)	Bali Nusa Dua Convention Centre (BNDCC)
รูปภาพ				
ข้อมูลพื้นฐาน				
ที่ตั้ง	ปีนัง, มาเลเซีย	เซนโตซ่า, สิงคโปร์	บาหลี่, อินโดนีเซีย	บาหลี่, อินโดนีเซีย
ปีที่เปิดศูนย์ฯ	2560 (2017)	2553 (2010)	2541 (1998)	2554 (2011)
โมเดลธุรกิจ	คอมเพล็กซ์	ศูนย์ประชุม + โรงแรม	ศูนย์ประชุม + โรงแรม	อาคารเดี่ยว
ขนาดที่ดินโดยประมาณ	63 ไร่ (ทั้งโครงการ)	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
พื้นที่อาคารทั้งหมด (ตร.ม.)	97,400	ไม่ระบุ	12,727	50,000
จำนวนที่จอดรถ (คัน)	1,133	ไม่ระบุ	รถยนต์ 220 คัน รถบัส 6 คัน	รถยนต์ 600 คัน รถบัส 9 คัน
องค์ประกอบเชิงกายภาพของพื้นที่โดยรอบ				
จำนวนห้องโรงแรม	453 ห้อง (เปิดปี 2563)	1,543 ห้อง (ทั้งโครงการ)	334 ห้อง	ไม่มี
สิ่งอำนวยความสะดวกและบริบท	ย่านชุมชนและโรงงานที่ใกล้กับสนามบิน	ย่านแหล่งบันเทิงพักผ่อน และสวนสนุก	ย่านแหล่งท่องเที่ยวและโรงแรม	ย่านแหล่งท่องเที่ยวและโรงแรม
โปรแกรมอื่นๆ ในโครงการ	• สนามอาารีนา 10,000 ที่นั่ง • สระว่ายน้ำ • ศูนย์ต้อนรับแขก	• Waterpark • S.E.A. Aquarium • Universal Studio	ไม่มี	ไม่มี

4. การวิเคราะห์และอภิปรายผล

ในการศึกษารูปแบบเชิงกายภาพของสถานที่ศูนย์ประชุมนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 หัวข้อ คือ ขนาดพื้นที่จัดการประชุม สิ่งอำนวยความสะดวก และการวางแผนและลำดับการเข้าถึงศูนย์ประชุม ซึ่งมีการวิเคราะห์และอภิปรายดังนี้

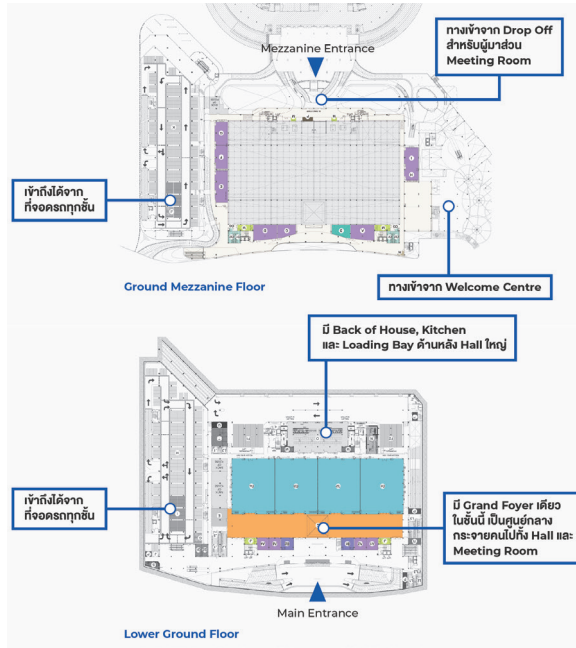
4.1 การเปรียบเทียบพื้นที่จัดการประชุมของศูนย์ประชุมที่เป็นคู่แข่งกันในภูมิภาค

จากการศึกษารายละเอียดพื้นที่จัดการประชุมของศูนย์ประชุมในระดับภูมิภาค พบว่า ศูนย์ประชุมส่วนใหญ่ในภูมิภาค มีขนาดพื้นที่จัดประชุมขนาดใหญ่ที่สุด มากกว่า 4,000 ตารางเมตร ทำให้สามารถจัดงานขนาดใหญ่หรืองานระดับนานาชาติได้ อีกทั้งยังสามารถแบ่งเป็นพื้นที่ประชุมขนาดย่อยลงมาได้ เมื่อมีการจัดประชุมในขนาดเล็กลง อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่และจำนวนห้องประชุมแล้ว สามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1

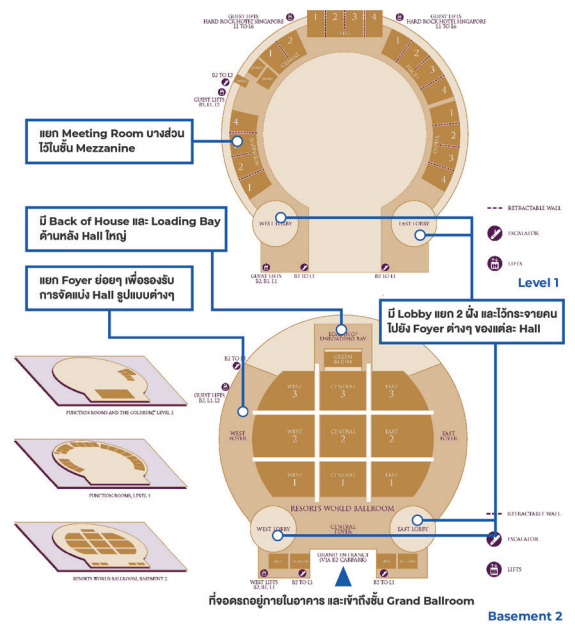
ศูนย์ประชุมปีนังและสิงคโปร์ จะมีขนาดความจุที่มีขนาดใหญ่ เพื่อรองรับงานจัดแสดงสินค้า (exhibition) ส่วนกลุ่มที่ 2 จะเป็น บาหลี่ จะเป็นกลุ่มที่เน้นทั้งการจัดงานแสดงสินค้า (exhibition) และการจัดประชุม (meeting) ในอัตราส่วนที่พอๆ กัน ขนาดของพื้นที่จัดประชุมขนาดใหญ่ และพื้นที่ห้องประชุมย่อยจึงมีสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมาก

4.2 การเปรียบเทียบรูปแบบการจัดแบ่งพื้นที่สำหรับห้องจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ (Grand Ballroom) ของศูนย์ประชุมในภูมิภาค

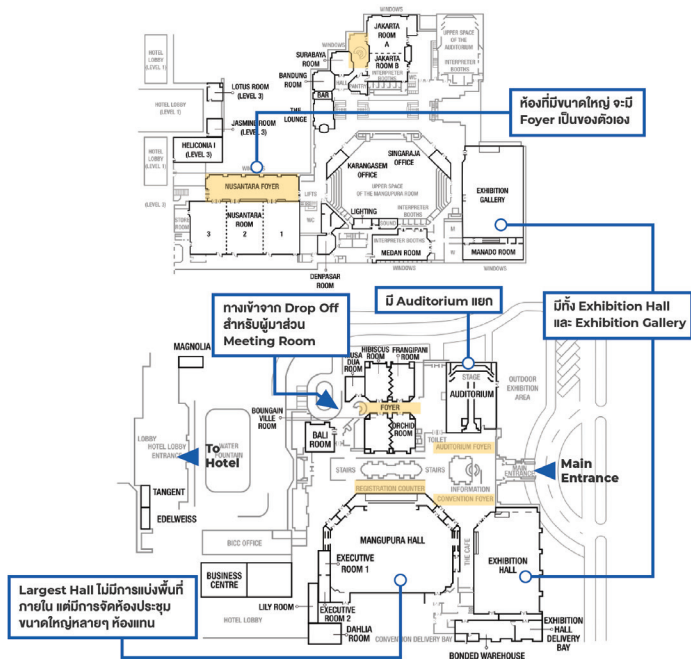
จากตารางที่ 8 พบว่าห้องจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ (grand ballroom) ซึ่งเป็นห้องที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของศูนย์ประชุมนั้นมีความยืดหยุ่นในการจัดแบ่งพื้นที่เพื่อเป็นห้องประชุมย่อยที่แตกต่างกันในแต่ละกรณีศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปร่างของพื้นที่ของห้องประชุมและการเชื่อมต่อเพื่อการเข้าถึงในการใช้งานของห้องประชุมด้วย จึงวิเคราะห์ได้ว่าห้อง Grand Ballroom ที่เหมาะสมในระดับภูมิภาคควรมีความหลากหลายและยืดหยุ่นในการจัดประชุม

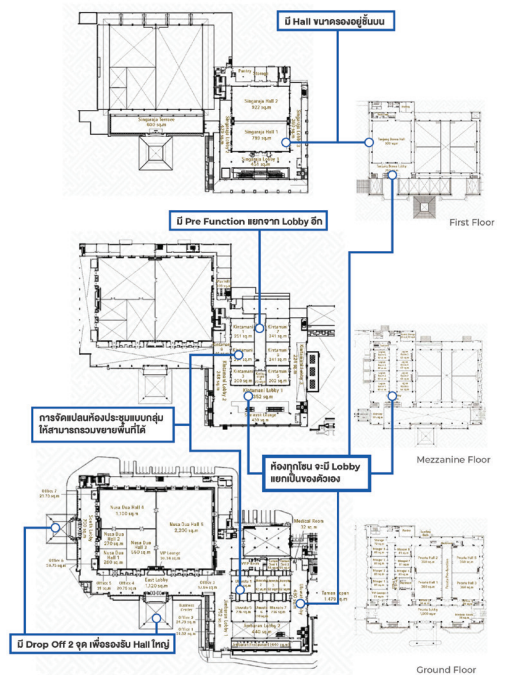
ศูนย์ประชุม Setia SPICE Convention Centre (SPICE)

ศูนย์ประชุม Resorts World Convention Centre

ศูนย์ประชุม Bali International Convention Centre (BICC)

ศูนย์ประชุม Bali Nusa Dua Convention Centre (BNDCC)

รูปที่ 1 ผังอาคารศูนย์ประชุมกรณีศึกษา (Layout of convention center)

ตารางที่ 8 รายละเอียดพื้นที่จัดการประชุมของศูนย์ประชุมที่เป็นคู่แข่งกันในภูมิภาค (Detail information of meeting facilities in competitors' convention center in the region)

ศูนย์ประชุม		Setia SPICE Convention Centre	Resort World Sentosa Convention Centre	Bali International Convention Centre (BICC)	Bali Nusa Dua Convention Centre (BNDCC)
ขนาดพื้นที่จัดประชุมที่ใหญ่ที่สุด (ตร.ม.)		4,500	6,000	1,961	4,400
จำนวนการแบ่งพื้นที่ฮอลล์ย่อย		4 ฮอลล์ย่อย	3 ฮอลล์ขนาดกลาง / 9 ฮอลล์ขนาดเล็ก	1	5 ฮอลล์ย่อย
รูปแบบการจัดที่นั่ง	Theatre	8,000	6,500	2,300	4,800
	Banquet	4,000	4,000	1,080	2,400
	Classroom	3,000	3,000	1,220	2,400
	Cocktail	3,600	6,000	2,000	3,680
ขนาดพื้นที่ของห้องประชุมย่อย (ตร.ม.)		1,345	506	3,742	4,029
จำนวนห้องประชุมย่อย (ห้อง)		14	9	25	32
ขนาดพื้นที่ห้องประชุมย่อยเฉลี่ย (ตร.ม.)		96	56	150	126

หนึ่งห้องควรจัดรูปแบบได้ 3-5 รูปแบบ และทำให้เกิดห้องประชุมย่อยภายในได้ 3-9 ห้อง ซึ่งรูปร่างของพื้นที่ห้องประชุมที่สร้างความหลากหลายได้มากจะเป็นรูปร่างสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีความแตกต่างระหว่างด้านกว้างและยาวค่อนข้างมาก สำหรับพื้นที่ที่มีรูปร่างใกล้เคียงกันกับพื้นที่จัตุรัส จะสร้างความหลากหลายของรูปแบบได้น้อยกว่า แต่ในขณะเดียวกันสามารถแบ่งห้องประชุมได้จำนวนที่มากกว่า (ตารางที่ 9)

4.3 การเปรียบเทียบสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์ประชุมในภูมิภาค

จากการศึกษาสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์ประชุมในระดับภูมิภาค (ตารางที่ 10) พบว่า ศูนย์ประชุมส่วนใหญ่มีสิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างครบ โดยสิ่งอำนวยความสะดวกในเชิงระบบและเทคโนโลยีพื้นฐานที่พบในกรณีศึกษาทุกตัวอย่าง ได้แก่ ระบบภาพและเสียง ระบบสื่อสารสนเทศ ระบบอินเทอร์เน็ต ระบบไฟฟ้าที่สามารถรองรับการใช้งานได้ และระบบความปลอดภัย ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านกายภาพ โดยพื้นที่พื้นฐานที่จะต้องมี คือ พื้นที่ห้องศูนย์ธุรกิจ ห้องรองรับแขกพิเศษ พื้นที่เลาจน์และคาเฟ่ พื้นที่เก็บของ ร้านอาหารหรือฟู้ดคอร์ท ห้องปฐมพยาบาล และห้องละหมาด ส่วนพื้นที่ที่สามารถเพิ่มในศูนย์ประชุม เพื่อตอบสนองต่อการใช้งานและสร้างมูลค่าเพิ่ม คือ ห้องเลขานุการ พื้นที่จัดเตรียมอาหารขนาดใหญ่ ห้องล็อกเกอร์และเปลี่ยนเสื้อผ้า และพื้นที่พักผ่อน

4.4 การเปรียบเทียบการวางผังและลำดับการเข้าถึงของศูนย์ประชุมในภูมิภาค

จากวิเคราะห์ข้อดีของรูปแบบการวางผังและการลำดับการเข้าถึงของศูนย์ประชุมกรณีศึกษา (ตารางที่ 11) นั้นพบว่าสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการวางผังศูนย์ประชุมในระดับนี้ได้แก่ (1) การกระจายความหนาแน่นของผู้เข้าร่วมงานที่จะเดินทางมาในช่วงเวลาใกล้เคียงกันจำนวนมาก โดยการวางผังที่ดีควรมีการกระจายจุดจอดรถให้มีมากกว่าหนึ่งจุด (2) การบริหารจัดการที่สะดวกเพื่อรองรับการจัดงานหลากหลายงานพร้อมกันโดยการเตรียมพื้นที่ห้องโถงย่อย (foyer/ pre-function) ประจำห้องจัดเลี้ยงหรือห้องประชุม และ (3) ความยืดหยุ่นของพื้นที่การจัดงาน ซึ่งห้องจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ควรจัดให้สามารถแบ่งย่อยออกเป็นขนาดต่าง ๆ มีรูปแบบทั้งพื้นที่เอนกประสงค์ภายในและภายนอกอาคาร เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการจัดงานที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังควรผังแบบแยกห้องกันระหว่างพื้นที่จัดแสดงสินค้าและการประชุมเพื่อแยกประเภทกลุ่มคนที่เข้าร่วมงาน ทำให้บริหารจัดการได้ง่ายขึ้นและเป็นส่วนตัวมากขึ้น

5. สรุปผล

5.1 ข้อมูลพื้นฐานของกายภาพและรูปแบบการจัดห้องประชุม

การพัฒนาแบบเชิงกายภาพของศูนย์ประชุม เริ่มจากการกำหนดขนาดพื้นที่จัดการประชุมที่สอดคล้องกับ

ตารางที่ 9 รูปแบบการจัดแบ่งพื้นที่สำหรับห้องจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ (Grand Ballroom) ของศูนย์ประชุมในภูมิภาค (Split variation of Grand Ballroom in regional convention center) (TURAC, 2018)

Setia SPICE Convention Centre	Resort World Sentosa Convention Centre	Bali International Convention Centre (BICC)	Bali Nusa Dua Convention Centre (BNDCC)
Grand Ballroom 4,060 sq.m. 8,000 Seats 01 998.55 sq.m. 1,344 Seats 02 1,024.45 sq.m. 1,344 Seats 03 1,024.45 sq.m. 1,344 Seats 04 998.55 sq.m. 1,344 Seats 01 + 02 2,023 sq.m. 03 + 04 2,023 sq.m. 01 998.55 sq.m. 02 + 03 2,048.9 sq.m. 04 998.55 sq.m. 01 + 02 + 03 3,047.25 sq.m. 04 998.55 sq.m.	Grand Ballroom 6,000 sq.m. 6,050 Seats West 1,968 sq.m. 1,700 Seats Central 1,484 sq.m. 1,360 Seats East 1,968 sq.m. 1,700 Seats West 03 Central 03 East 03 West 02 Central 02 East 02 West 01 Central 01 East 01	Mangupura Hall 1,961 sq.m. 2,300 Seats Nusantara Hall 1,404 sq.m. 1,520 Seats 936 sq.m. 468 sq.m. 468 sq.m. 468 sq.m. 468 sq.m. 702 sq.m. 702 sq.m.	04 Nusa Dua Hall 1,100 sq.m. 270 sq.m. 280 sq.m. 550 sq.m. 05 Nusa Dua Hall 2,200 sq.m. 2,200 sq.m. 2,200 sq.m. 1,100 sq.m. 2,200 sq.m. 1,100 sq.m.
จัดได้ 5 รูปแบบ แบ่งห้องประชุมได้ 4 ห้องย่อย	จัดได้ 3 รูปแบบ แบ่งห้องประชุมได้ 9 ห้องย่อย	จัดได้ 5 รูปแบบ แบ่งห้องประชุมได้ 3 ห้อง	จัดได้ 3 รูปแบบ แบ่งห้องประชุมได้ 5 ห้องย่อย

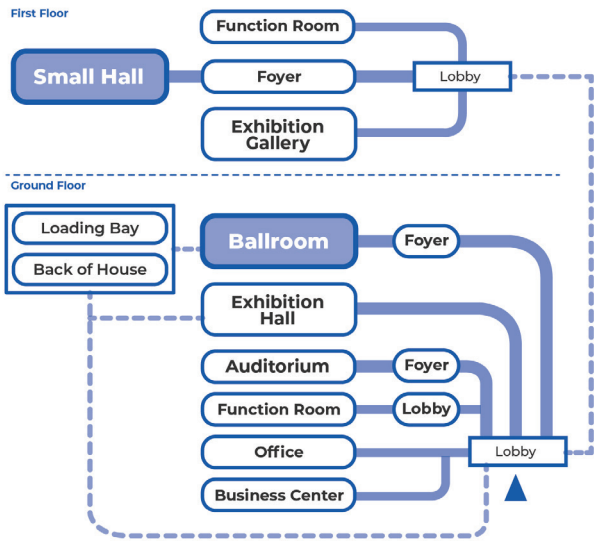
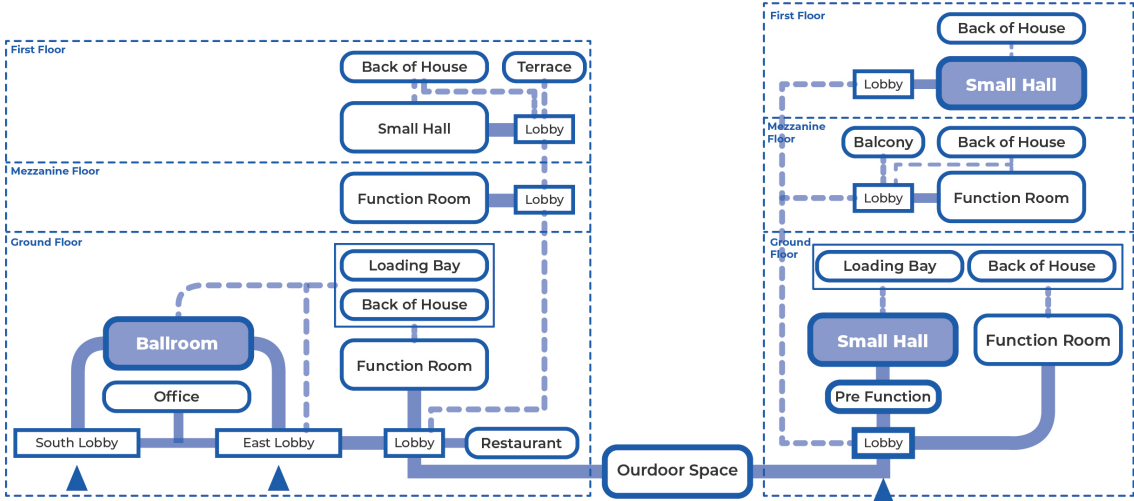
ตารางที่ 10 สิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์ประชุมในภูมิภาค (Amenities of regional convention center)

สิ่งอำนวยความสะดวก	Setia SPICE Convention Centre	Resort World Sentosa Convention Centre	Bali International Convention Centre (BICC)	Bali Nusa Dua Convention Centre (BNDCC)
ห้องศูนย์ธุรกิจ	0	0	0	0
ห้องรองรับแขกพิเศษ	0	0	0	0
ห้องศูนย์ธุรกิจ	0	0	0	0
ห้องรองรับแขกพิเศษ	0	0	0	0
ห้องเลขานุการ			0	0
เลาจน์และคาเฟ่	0	0	0	0
ห้องประชุมพยาบาล	0	0	0	0
คลังสินค้าและพื้นที่เก็บของ	0	0	0	0
ระบบภาพและเสียง	0	0	0	0
ระบบไฟฟ้าต่างๆ	0	0	0	0
ระบบสื่อสารสนเทศ	0	0	0	0
การออกแบบรองรับผู้พิการ	0	0	0	0
ระบบความปลอดภัย	0	0	0	0
ร้านอาหารและฟู้ดคอร์ท	0	0	0	0
พื้นที่จัดเตรียมอาหาร	0		0	0
ห้องล็อกเกอร์/เปลี่ยนเสื้อผ้า	0	0	0	
พื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ	0		0	
ห้องละหมาด	0	0	0	0

ตารางที่ 11 การวางแผนและลำดับการเข้าถึงของศูนย์ประชุมในภูมิภาค (Space planning and arrival sequence of regional convention center) (TURAC, 2018)

ศูนย์ประชุมและผังลำดับการเข้าถึง	ผลการวิเคราะห์การจัดผังของศูนย์ประชุม
Setia SPICE Convention Centre Setia SPICE Convention Centre, Penang	1. สามารถเข้าถึงโดยรถยนต์ได้ 2 ทาง โดยการแบ่งชั้นระหว่างชั้นที่มีพื้นที่จัดเลี้ยง (hall) และพื้นที่ห้องประชุม (meeting room) และมีจุดจอดรถ (drop off) ทั้ง 2 ชั้น 2. ที่จอดรถอยู่ภายในอาคารทั้งหมด และสามารถเข้าถึงศูนย์ประชุมได้ทุกชั้น 3. มีพื้นที่ห้องโถงขนาดใหญ่ (grand foyer) รองรับห้องจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ (grand ballroom) และห้องประชุม (meeting room) ห้องใหญ่ 4. มีจุดต้อนรับแขก (welcome center) สำหรับห้องประชุมย่อยที่ชั้นลอย (mezzanine) 5. มีพื้นที่หลังบ้านและบริการ (back of house) อยู่หลังห้องจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ (grand ballroom) ทำให้ง่ายต่อการขนส่ง
ข้อดีของผัง	มีการกระจายจุดจอดรถและมีการเชื่อมการเข้าถึงศูนย์ประชุมได้ทุกชั้น ทำให้ลดการแออัดของการขึ้นลง ของผู้เข้าร่วมงานได้
ศูนย์ประชุมและผังลำดับการเข้าถึง	ผลการวิเคราะห์การจัดผังของศูนย์ประชุม
Resort World Sentosa Convention Centre Resort Worlds Convention Centre, Singapore	1. ห้องจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ (grand ballroom) มีขนาดใหญ่ที่สามารถแบ่งได้ 3 ห้องขนาดกลาง หรือ 9 ห้องขนาดเล็ก 2. มีการแยกพื้นที่ห้องโถง (lobby) ออกเป็น 2 ฟัง เพื่อกระจายคนและแยกการเข้าถึง 3. ห้องจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ (grand ballroom) ในแต่ละฝั่ง มีห้องโถง (foyer) ในตัว 4. ที่จอดรถอยู่ภายในอาคาร

ตารางที่ 11 การวางแผนและลำดับการเข้าถึงของศูนย์ประชุมในภูมิภาค (ต่อ) (Space planning and arrival sequence of regional convention center) (TURAC, 2018)

ศูนย์ประชุมและผังลำดับการเข้าถึง	ผลการวิเคราะห์การจัดผังของศูนย์ประชุม
Bali International Convention Centre (BICC) Bali International Convention Centre, Bali	1. มีจุดจอดรถ (drop off) 2 จุดที่แยกส่วนห้องหลักกับห้องประชุม (meeting room) 2. การจัดแปลนแยกเป็นห้องๆ ที่หลากหลายต่อการใช้งาน เช่น Exhibition Hall, Auditorium, Gallery และ Conference Room โดยตั้งอยู่แยกกันเป็นห้องๆ ไม่ได้เน้นความคอมเพล็กซ์ (complex) 3. ในแต่ละฟังก์ชันอาคาร (function) ของศูนย์ประชุม จะมีห้องโถง (foyer) ขนาดย่อยเป็นของตัวเอง
Bali Nusa Dua Convention Centre (BNDCC) Bali Nusa Dua Convention Centre, Bali	1. มีจุดจอดรถ (drop off) 2 จุดที่ห้องจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ (grand ballroom) 2. การจัดแปลนแยกเป็นห้องเป็นกลุ่มๆ เพื่อที่จะขยายพื้นที่ห้องประชุมได้ 3. ในแต่ละฟังก์ชันอาคาร (function) ของศูนย์ประชุม จะมีห้องโถงย่อย (lobby) เป็นของตัวเอง 4. ห้องจัดเลี้ยงหรือจัดแสดงขนาดเล็ก (small hall) อยู่ชั้นบน เพื่อความเป็นส่วนตัวมากขึ้น 5. มีระเบียง (terrace) เป็นพื้นที่เอนกประสงค์ สามารถจัดงานได้

ความต้องการของตลาด ประเภทของงานในอุตสาหกรรมไมซ์ และสามารถแข่งขันทำการตลาดได้อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งศูนย์ประชุมระดับภูมิภาคนั้น จากการเปรียบเทียบศูนย์ประชุมคู่แข่งในระดับภูมิภาค การกำหนดขนาดพื้นที่เป็นกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งการตลาด เพื่อการดึงดูดประชุมขนาดใหญ่ จึงสามารถกำหนดขนาดพื้นที่ในช่วงที่จะทำให้โครงการเป็นตัวเลือกเปรียบเทียบกับคู่แข่งในภูมิภาคได้ จึงควรมีขนาดความจุของพื้นที่จัดประชุมจัดเลี้ยงหรือจัดแสดงสินค้าที่รองรับความจุตั้งแต่ 4,000 ถึง 8,000 ตารางเมตรได้ สามารถจัดงานได้หลากหลายรูปแบบ สามารถแบ่งขนาดห้องเป็นห้องขนาดเล็กถึงได้ตามความต้องการใช้งาน โดยที่ต้องมีโถงต้อนรับที่เพียงพอสำหรับผู้ร่วมงาน อีกทั้งยังต้องมีการจัดห้องประชุมย่อย เพื่อรองรับการประชุมขนาดเล็กได้อีกด้วย

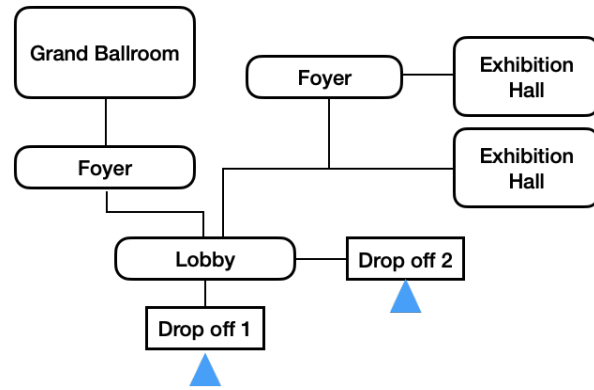
5.2 สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานและจำเป็น

สิ่งอำนวยความสะดวกมาตรฐานที่ควรมีอยู่ในทุกศูนย์ประชุม คือ ระบบภาพและเสียง ระบบสื่อสารสนเทศ ระบบอินเทอร์เน็ต ระบบไฟฟ้าที่สามารถรองรับการใช้งานได้ และระบบความปลอดภัย ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านกายภาพ โดยพื้นที่พื้นฐานที่จำเป็นต้องมี คือ พื้นที่ห้องศูนย์ธุรกิจ ห้องรองรับแขกพิเศษ พื้นที่เลาจน์และคาเฟ่ พื้นที่เก็บของ ร้านอาหารหรือฟู้ดคอร์ท ห้องปฐมพยาบาล และห้องละหมาด

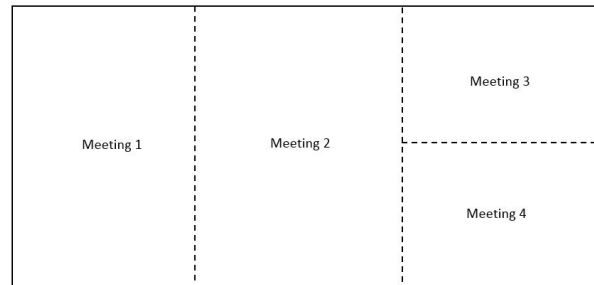
5.3 รูปแบบผังอาคารการเข้าถึง

จากการวิเคราะห์ผังของศูนย์ประชุมในระดับภูมิภาค สามารถสรุปลักษณะเด่นของการจัดผังและเสนอแนะการจัดผังได้ดังนี้

1. การจัดให้จุดจอดรถ (drop off) มี 2 จุด (รูปที่ 2) เพื่อให้สามารถกระจายผู้เข้าร่วมประชุมได้ ไม่แออัดจนเกินไป
 - จุดจอดรถ (drop off) แยก 2 จุดของห้องจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ (grand ballroom) เพื่อให้กระจายคนในกรณีที่มีการแบ่งฮอลล์ (hall) จัดงาน
 - จุดจอดรถ (drop off) แยก 2 จุด โดยแยกเป็นจุดจอดที่ห้องจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ (grand ballroom) และส่วนห้องประชุม (meeting room)
2. การจัดให้มีห้องโถง (lobby) หรือ (foyer) ย่อย เพื่ออำนวยความสะดวกและบริหารจัดการผู้เข้าร่วมประชุม
3. ฮอลล์ (hall) ต่างๆ สามารถแบ่งพื้นที่ภายในให้ได้หลากหลายที่ตอบโจทย์ต่อการใช้งาน (รูปที่ 3)

รูปที่ 2 ตัวอย่างแนวคิดการแบ่งจุดจอดรถและการจัดห้องโถงย่อย (Example of drop off location and arrangement of small exhibition hall)

รูปที่ 3 ตัวอย่างการแบ่งห้องประชุมหรือฮอลล์ (Example of split meeting rooms or exhibition halls)

4. การแยกชั้น / โซน ระหว่างพื้นที่จัดแสดงสินค้า (exhibition hall) ที่มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมาก กับ ห้องประชุม (meeting room) ที่มีผู้เข้าร่วมน้อยกว่า ซึ่งจะช่วยในเรื่องความเป็นส่วนตัวของผู้เข้าร่วมประชุม

6. ที่จอดรถสามารถเข้าถึงได้ง่าย และควรอยู่ในพื้นที่ภายในอาคาร

7. ควรมีพื้นที่จัดงานภายนอกอาคาร (outdoor area) สำหรับการจัดงานแบบต่างๆ เช่น งานจัดแสดงสินค้า (exhibition), งานจัดเลี้ยงอาหาร (dining), งานแต่งงาน (wedding)

5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

ในการต่อยอดการศึกษารูปแบบเชิงกายภาพของศูนย์ประชุมในการศึกษาต่อไปนั้น สามารถต่อยอดการศึกษารูปแบบเชิงกายภาพที่เฉพาะเจาะจงพื้นที่หรือเมืองที่ต้องการศึกษาได้ เนื่องจากอาจจะมียุทธศาสตร์ที่ส่งผลต่อขนาดความจุ ขนาดพื้นที่ รูปแบบสถาปัตยกรรม การจัดการด้านความยั่งยืน และความร่วมมือกับท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันไป รวมไปถึงระดับศักยภาพของพื้นที่ในการเป็นจุดหมายปลายทาง (destination) อีกด้วย

6. กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยในโครงการศึกษาตลาดและความพร้อมของพื้นที่จังหวัดภูเก็ตในฐานะเมืองจุดหมายปลายทาง สนับสนุนทุนวิจัยโดยสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ ซึ่งได้รับความยินยอมในการเผยแพร่เนื้อหาในเชิงวิชาการเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบอาคารศูนย์ประชุมเพื่อรองรับอุตสาหกรรมไมซ์ในอนาคตต่อไป

References

- Gaining Edge (2018). *Phuket, Thailand: Destination Assessment July 2018*. (Document). GainingEdge Research and analysis.
- ICCA (2018). *ICCA Statistics Report Country & City Rankings: Public Abstract 2007-2018*. Retrieved from <https://www.iccaworld.org/>
- Senkhane, M. (2018). *MICE definitions- What is MICE?*. Retrieved June 17, 2018, from <https://theplanner.guru/2018/04/17/mice-definitions-what-is-mice/>
- TCEB (2018). *Thailand Mice Statistic 2014-2018*. (Statistic) Retrieved July, 2018, from Thailand Convention and Exhibition Bureau (TCEB)
- TURAC (2018). *Rai ngan chabab sombun krongkarn suksa talat lae khwam prom khong puen tee changwat phuket nai thana muaeng jud mai plai thang*. (In Thai). [Final Report of Market and Feasibility Study to develop Phuket District as MICE Desination]. Bangkok: Thammasat University.
- TCEB (2018). *Thailand's MICE Industry Strategy in FY 2018*. Thailand Convention and Exhibition Bureau (TCEB). Retrieved from <https://elibrary.tceb.or.th/en/Publication/5744>.

